

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Пенка Шапкива

относно дисертационен труд на тема : **„Използване на информационни и комуникационни технологии при обучението на ученици с ХАДВ на гръцки език“** за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма Специална педагогика (на английски език), в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2 Педагогика

Докторант: Мария Манариоти

Научен ръководител: проф. д-р Неда Балканска

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Документите и материалите, които са представени за рецензиране, са в пълно съответствие със ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ.

2. Оценка на дисертационния труд

2.1. Актуалност на проблема и дисертабилност на темата: Дисертационният труд фокусира върху актуална тема в контекста на съвременните разбирания и философия за обучението и образованието на децата с невроразвитийни нарушения. Ще подчертая, че подобни разработки са твърде малко в научното поле на специалната педагогика у нас и в световен аспект. Определям темата като дисертабилна, още повече че механизмите за прилагане и адаптиране на ИКТ при обучението на деца със специални образователни потребности са сложни и недостатъчно проучени и разбрани.

3. Структура и съдържание на дисертационния труд:

Представената разработка е с обем от 138 стр. Структурирана е с увод, 4 глави, заключение, библиографска справка, съдържаща повече от 80 литературни източника на латиница, повечето от които са публикувани през последните 10-15 години, В края на разработката са посочени приносните моменти и приложения.

В уводната част на дисертацията докторантката изтъква значимостта на изследователския проблем, както целите и задачите на изследването.

Теоретичната анализ на проблема е конструиран въз основа интерпретацията на различни литературни източници и е представен чрез две глави.

В първа глава докторантката прави интерпретация на понятието ADHD (разстройство с дефицит на внимание и/или хиперактивност), описва етиологията и етиопатогезата на този тип нарушение на невропсихичното развитие в детска възраст. Авторката анализира същността и значението на различни терапевтични подходи, прилагани в работата при деца с РДВХ, както и значението на прилагането на ИКТ в педагогическата практика. Отделено е специално място на описание на учебни програми по новогръцки език за началното училище.

Втора глава на дисертационната разработка е със заглавие: Съвременни тенденции в обучението на деца с ADHD. Докторантката анализира различните компоненти на езиковата система и особеностите им при децата с РДВХ. Анализирани са факторите, повлияващи езиковото развитие при тази група деца.

Тук се изтъква ролята на началния учител в процеса на идентифициране на случаи на РДВХ, както и значението на образователните ресурсите за подкрепа на ученето и личностното развитие, а също и преодоляване на предизвикателствата в класната стая при децата с този тип нарушение. Мария Манариоти задълбочено анализира ролята на нови образователни подходи, като компютърни приложения и софтуерни програми и помощни технологии, прилагани в обучението при деца с ADHD, с цел подобряване на работната памет, вниманието и академичните успехи на децата.

Докторантката представя интересни примери от педагогическата практика, като включването на текстообработваща компютърни програми при ученици с трудности при писане и също така прави описание на електронните образователни игри, включващи мултимедийни методи за взаимодействие и в подкрепа на алтернативните стилове на учене при децата в приобщаваща среда. Докторантката подкрепя тезата, че: Интернет базираното образование позволява на учениците със СОП да бъдат активни и автономни, а разнообразието от инструменти за електронно обучение позволява представяне на информация в зависимост от вида на потребностите на ученика.

Трета глава от дисертационния труд съдържа методологията на изследването. Много точно и ясно са формулиране целта, задачите и хипотезите на емпиричното проучване проучване. Докторантката ясно и последователно представя методите на изследване инструментариума, който е базиран на прилагани в Гърция компютърни програми и софтуерни продукти за обучение.

Тук се описва изследователската извадка, която се състои от 100 ученици, които посещават начални училища в префектурите на Северна Гърция: Солун, Родопи, Ксанти, Кавала и Серес, като от логопедичен център в Кавала участват 8 ученици с ADHD, 10 ученици от Центъра за творческа заетост за деца в Ксанти, 15 ученици от центъра за трудова терапия на Солун, 7 ученици от Центъра за творческа заетост за деца на Комотини и 10 ученици от логопедичен център гр. Серес.

Учениците са разделени на две групи, избрани по метода на простата случайна извадка- експерименталната група от 50 ученици с ADHD и контролната група от 50 ученици без ADHD.

Като диагностична процедура за целите на емпиричното проучване е използван един от най-популярните софтуери Scratch, използвани както за програмиране, така и за роботика в началните и гимназиалните училища в Гърция.

Данните са анализирани с помощта на SPSS- ANOVA. За анализ на експерименталните данни е приложен дескриптивен статистически анализ, резултатите от който са представени чрез цветни графики. Целта на описателната статистика е събирането, организирането и обобщеното представяне на данни в лесен за разбиране формат. Резултатите от емпиричното проучване са онагледени по един добре чрез диаграми с ясна последователността. Докторантката прави последователен количествен и качествен анализ на данните от изследването.

В заключение са посочени приносните моменти на дисертационния труд и са направени съществени за образователната практика изводи.

4. Оценка на автореферата и публикациите

Авторефератът е с обем от 50 стр. В техническо, структурно и лингвистично отношение авторефератът следва да се прецизира. Препоръчвам да се прецизира и уеднакви шрифта, а именно Times New Roman. Представените от докторантката публикации са 4 авторски по темата на дисертацията.

5. Критични бележки, препоръки и въпроси:

- Като цяло макроструктурата на дисертационния труд е в съответствие с традиционните стандарти и норми на съвременното научно изследване, но се нуждае от прецизиране в техническо, структурно и съдържателно отношение. Препоръчвам да се прецизира и уеднакви шрифта, а именно Times New Roman;
- Номерирането на страниците да започне от уводната част. Приложенията не се номерират.
- В първа глава липсва по-задълбочен анализ на основните характеристики на състоянието РДВХ. По мое мнение тук трябва да се обърне повече внимание при анализа на основните характеристики на социално-емоционалното функциониране и поведението при децата с това нарушение на невропсихичното развитие. В първа глава се откриват текстове, свързани с представяне на модели за обучение, които не са популярни и прилагани при деца с РДВХ в педагогическата практика, поради което ги намирам за излишни и създаващи обем, още повече, че като съдържание не кореспондират с темата на дисертацията.
- Докторантката акцентира на количествената обработка на данните от проучването, но направения качествен анализ може да бъде по-задълбочен;
- Броят на изводите обичайно е равен на броя на постигнатите задачи и затова би било добре да се конкретизират допълнително.

Въпроси:

1. Как двата аспекта-език и когниция рефлектират върху академичните умения и постижения на децата с РДВХ?
2. Кои според вас са силните страни на обучението чрез прилагане на нови технологии при деца с РДВХ?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Като цяло дисертационният труд на Мария Манариоти е написан много интелигентно, с добре очертани приноси моменти, някои от които очертават нови образователни траектории за деца с РДВХ.

Независимо от направените бележки и препоръки давам своята **положителна оценка** за представения дисертационен труд за постигнатите резултати и демонстрираните

научни приноси и предлагам на почитаемото научно жури да присъди научна степен „доктор“ по Специална педагогика на Мария Манариоти!

Дата :2.02.2024г.
Шапкива

Изготвил становището: доц д-р П.